

CERCETĂRI ARHEOLOGICE PREVENTIVE ÎN ORAȘUL MEDIEVAL TÂRGOVIȘTE – STRADA CALEA DOMNEASCĂ NR. 192

Florin Gabriel PETRICĂ^a, Minodora CÂRCIUMARU^a, Mihai Claudiu NĂSTASE^a

^a Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște, România; e-mails: floringabrielpetrica@yahoo.com, minodora.c@gmail.com, nastase_mc@yahoo.com

Keywords: Late Middle Age, Târgoviște, cemetery, church

Abstract: Towards the end of 2020, across the street from what is today Princely Court Openair Museum, the formally Princely Court of Târgoviște, as part of a rescue archaeological research project, on a relatively small surface, several medieval features were discovered. These structures unveiled several historical sequences from the timeframe of XVth–XVIIIth century. The oldest objects, consisting of a few ceramic fragments, indicate the existence of dwellings from the La Tène period and from the IIIrd–IVth centuries, somewhere in the area. Artifacts and features dated to the XVth–XVIth centuries documented the existence of a craftsman’s workshop in the same area. The most important discovery, however, is a necropolis (18 features), partially captured in the surveyed area, previously untraceable in terms of documentary information. The same chronostratigraphic context revealed a sidewalk pavement and a collapsed building, probably a bell tower. These discoveries suggest the existence of an ecclesiastical complex, dated in the second half of the XVIth century, but whose existence, according to some clues, seems to have been rather short. The first-hand observations during the excavation on the youth of many of those buried were also confirmed by anthropological research. Thus, the interdisciplinary research corroborated information from contemporary documents, about Wallachia and implicitly Târgoviște, between the end of the XVIth and the first three decades of the XVIIth century, a series of military events took place whose negative effect was enhanced by natural calamities, translated into famine and disease. The necropolis and the medieval structures discovered at Strada Calea Domnească nr. 192, on a surface of about 70 square meters, are yet another layer from the complex chronostratigraphy of the city and, at the same time, proves, on one side, still the remarkable archaeological potential of Târgoviște, and on another, that research of its past entered in another stage.

Cuvinte-cheie: Târgoviște, necropolă medievală, complex ecleziastic

Rezumat: Către sfârșitul anului 2020, vis-a-vis de curtea domnească, în cadrul unei cercetări arheologice preventive, pe o suprafață de teren relativ mică, au fost descoperite mai multe complexe de vârstă medievală, care au reușit să pună în lumină câteva secvențe istorice din Târgoviștea secolelor XV–XVIII. Cele mai vechi obiecte, constând în câteva fragmente ceramice, indică locuiri de epocă La Tène și de secolele III–IV, undeva în zonă. Artefacte și complexe datând din perioada secolelor XV–XVI atestă existența unui atelier de meșteșugar în aceeași arie. Cea mai importantă descoperire, însă, este o necropolă (18 complexe), inedită sub aspect documentar, surprinsă parțial în suprafața cercetată. În același context cronostratigrafic au mai fost descoperite urmele unui caldarâm și ale unei clădiri medievale prăbușite, probabil un turn clopotniță. Aceste descoperiri sugerează existența unui complex ecleziastic, creat în a doua parte a secolului al XVI-lea, dar care, după unele indicii, pare să fi funcționat o perioadă scurtă de timp. Observațiile din timpul cercetării asupra vârstei scăzute a celor înhumați au fost confirmate și de cercetările antropologice. Astfel, cercetarea interdisciplinară a reușit să confirme informațiile din documentele epocii medievale, când în Țara Românească și implicit în Târgoviște, între sfârșitul secolului al XVI-lea și primele trei decenii ale secolului al XVII-lea, au loc o serie de evenimente militare al căror efect negativ a fost potențat de calamitățile naturale, transpuse în foamete și boli. Necropola și complexele medievale descoperite în punctul Strada Calea Domnească nr. 192, pe o suprafață foarte redusă, de circa 70 m², sunt o oglindă a acestor vremuri îndepărtate. Descoperirile reflectă, totodată, potențialul arheologic remarcabil al Târgoviștei, a cărei cercetare pășește, după cum se observă, într-o altă etapă.

În Evul Mediu, viața orașului Târgoviște era concentrată pe *Calea Domnească*, numită și „Ulița Mare” sau „Ulița Domnească”, unde se regăsesc azi, ca repere istorice și arheologice, complexe precum Curtea Domnească, curți boierești, case de târgoveți, biserici cu cimitir, construcții civile și piețe. Înglobat într-un mediu urban condensat, peisajul ecleziastic medieval constituie azi unul dintre subiectele prioritare ale istoriei urbane, iar o hartă a bisericilor și cimitirelor, asociată cu analiza interdisciplinară a rezultatelor cercetărilor, reprezintă, cu siguranță, o etapă avansată a arheologiei. Descoperirile arheologice prezentate în acest material constituie, din această perspectivă, o modestă contribuție cu privire la topografia cimitirelor din Târgoviștea medievală.

Un proiect imobiliar anunțat în anul 2020 la adresa Strada Calea Domnească, nr. 192, impunea, dată fiind poziționarea terenului în vatra orașului medieval, o cercetare arheologică preventivă (Pl. I/1, 3–4). Nu au fost semnalate investigații arheologice anterioare în acel perimetru, însă o documentare teoretică prealabilă a avut o certă importanță în stabilirea unor criterii ale abordării arheologice. Astfel, în anii ’30 ai secolului trecut, arheologul Virgil Drăghiceanu menționa, în curtea unei familii *Pârjolescu* din Târgoviște, existența unei lespezi funerare, datată în a doua jumătate a secolului al XVI-lea¹. Publicarea inscripției a rămas fără ecou, iar terenul de unde a fost recuperată lespedeza nu a cunoscut nicio investigație în acest sens. Corelând

¹ Drăghiceanu 1931, p. 92.